

Kilpailutuksen perusteet osa 1

Etäkoulutussarja 19.8.2025

Kilpailutuksen perusteet osa 1

Jakson ohjelma 19.8.2025 klo 18 – 20

1. Julkisten hankintojen perusperiaatteet
2. Soveltuvuus- ja valintaperusteet

Julkisten hankintojen peruseriaatteen

Kehittämistukilaissa säädetaan yhtenä tuen käyttämisen ehtona seuraavasti (5 luku 31 § 1 mom):

Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetään. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta mainitussa lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Jos hankinta ei euromääränsä puolesta lankea hankintalain soveltamisalaan (kynnysarvoista myöhemmin) kustannusten kohtuullisuuden arviointi tehdään seuraavasti (VNA):

Tuen myöntäjän on varmistettava hankkeen kokonaiskustannusarvion kohtuullisuus tukea myönnettäessä siltä osin kuin se on mahdollista. Kustannusten kohtuullisuudesta on kuitenkin varmistuttava kaikilta osin viimeistään ennen tuen maksamista.

Jos hankintaan ei sovelleta julkisista hankinnoista annettua lakia, kustannusten kohtuullisuuden arvioinnissa voidaan käyttää viitekustannuksia. Jos viitekustannuksia ei ole käytettävissä, **tuen hakijan** tulee toimittaa yli 2 500 euron suuruisissa hankinnoissa selvitys tavanomaisesta hintatasosta, riittävä määrä tarjouksia tai muu selvitys, jonka perusteella kustannusten kohtuullisuus on mahdollista arvioida.

Tavanomaisella hintatasolla tarkoitetaan tavarantoimittajien yleisesti käyttämiä hintoja. Jos 2 momentissa tarkoitettuja menettelytapoja kustannusten kohtuullisuuden arvioimiseksi ei ole voitu käyttää, tuen myöntäjän on muulla tavoin varmistettava kustannusten kohtuullisuus.

Julkisten hankintojen peruseriaatteen

Hankintayksikkö

Hankintayksikkö on taho, jonka on noudatettava palvelu- ja tavarahankinnoissaan hankintalakea

- valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset
- evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko sekä niiden seurakunnat
- valtion liikelaitokset ja julkisoikeudelliset laitokset

Siis ylipäänsä sellainen taho, jonka toiminnan rahoittamiseen käytetään julkisia varoja ja jonka johto on em. hankintayksikön nimeämä ja valvonnassa

Yksityisestä toimijasta ja kenestä tahansa tulee hankintayksikkö silloin, kun

- se on saanut hankinnan tekemistä varten julkista tukea yli puolet hankinnan arvosta edellä mainitussa listassa tarkoitettulta hankintayksiköltä
- hankintakohtainen määrittely: ainoastaan niissä hankinnoissa, joihin tukea on saatu

Laajakaistahankkeen vastuuhenkilöiden on siis tärkeää omaksua edustavansa hankintayksikköä

- viranomaisten ohjeiden ja määräysten noudattaminen hankintojen osalta
- asianmukainen yhteydenpito hankkeen toimittajaehdokkaiden kanssa
- luotettava kirjaaminen ja dokumentointi kaikissa vaiheissa

Julkisten hankintojen peruseriaatteen

Varojen tehokas käyttö

Hankintalain tavoitteena on

- tehostaa julkisten varojen käyttöä
- edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä
- turvata yritysten ja yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluita ja rakennusurakoita julkisia varoja käyttäville tahoille
- edesauttaa mahdollisuuksien mukaan pienten ja keskisuurten yritysten ja yhteisöjen osallistumismahdollisuuksia julkisten hankintojen tarjouskilpailuihin

Lainsäädäntöpoliittinen väite: mitä pienempi tuen saajan omavastuuosuus, sitä pienempi intressi oma-aloitteisesti huolehtia parhaasta mahdollisesta hinta-laatusuhteesta hankinnassa

Hankintalaista riippumatta hankintojen kilpailuttaminen on tavanomaista ja järkevää toimintaa

- hinta
- toimitusvarmuus
- ylläpidettävyys ja laajennettavuus
- riippumattomuus yhdestä toimittajasta

Julkisten hankintojen peruseriaatteet

Yleisiä peruseriaatteita

Hankintayksikön on

- kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi, siten että näiden kilpailua hyödynnetään aidosti kokonaistaloudellisesti edullisimman lopputuloksen saavuttamiseksi
- toimittava avoimesti eli riittävän läpinäkyvästi, ennakoitavasti ja riittävästi informaatiota antaen (esimerkiksi tarjousten vertailuperusteiden ilmoittaminen etukäteen)
- toimittava suhteellisuusperiaatteen mukaisesti, siis siten, että hankintamenettelyssä asetetut vaatimukset ja kriteerit ovat oikeassa suhteessa tavoiteltavan päämäärän kanssa
- pyrittävä huomioimaan myös hankintalain kynnysarvot alittavissa hankinnoissa riittävä avoimuus ja syrjimättömyys

Hankintalaki määrittää menettelyä. Hankintayksiköllä on lähtökohtaisesti oikeus määrittää hankinnan kohde haluamallaan tarkoituksenmukaisella tavalla – laajakaistahankkeessa luonnollisesti reunaehdot asettavat hankesuunnitelmassa ja rahoituspäätöksessä määritellyt ehdot.

Julkisten hankintojen peruseriaatteen

Kynnysarvot

Kynnysarvot ovat euromääräisiä (ilman arvonlisäveroa) ja määrittävät soveltuvan menettelyn

Kansalliset hankinnat

- Tavara- ja palveluhankinnat
- Käyttöoikeussopimukset/palvelut
- Rakennusurakat
- Käyttöoikeusurakat
- Suunnittelukilpailut

Kynnysarvo

60.000 euroa
500.000 euroa
160.000 euroa
500.000 euroa
60.000 euroa

EU-hankinnat

- Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut
- Rakennusurakat

Kynnysarvo (valtio)

143.000 euroa
5.538.000 euroa

Kynnysarvo (muut)

221.000 euroa
5.538.000 euroa

Pääasiallisesti laajakaistahankkeissa tehdään kansallisia hankintoja eli

- rakennusurakoita, joiden ennakoitu arvo on 160.000 – 5.538.000 euroa
- muita hankintoja, joiden ennakoitu arvo on 60.000 – 221.000 euroa

Julkisten hankintojen perusperiaatteet

Pienhankinta

Kansalliset kynnysarvot alittavia hankintoja kutsutaan pienhankinnoiksi ja niiden kilpailuttaminen on jätetty hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle.

Siitä huolimatta pienhankinnoissakin tulee tavoitella hankintojen taloudellisuutta ja tehokkuutta sekä kilpailuttaa ne noudattaen avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun vaatimuksia.

Erityisesti valtion ja kuntien hankintayksiköiden tulee noudattaa myös hallintolain ja kuntalain yleisiä oikeusperiaatteita ja menettelytapavelvoitteita.

Käytännössä pienhankinnat kilpailutetaan hankintayksikön omien hankintaohjeiden, toimintasääntöjen ja määräysten mukaisesti (ja tällaisia ei välttämättä laajakaistaa rakentavalla taholla ole)

- Tarjouspyynnön laatiminen soveltuvien osin jäljempänä käsitelty
- Kirjalliset tarjouspyynnöt useammalle tarjoajalle
- Kaikkien tarjoajien tasavertainen kohtelu ja ennalta määritetty valintaprosessi

Julkisten hankintojen peruseriaatteen

Pienhankinta

Erilaisia ohjeistuksia ja lomakkeita on tarjolla – Leader Tunturi-Lappi ohjeistaa sivuillaan seuraavasti:

Hankkeessa kaikkien yli 3 000 euron hankintojen osalta on esitettävä selvitys kustannusten kohtuullisuudesta. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi pyytämällä tarjouksia, hyödyntämällä hinnastoja, tiedustelemalla sähköpostitse tai puhelimitse. Rakentamishankkeissa voidaan käyttää viitekustannuksia, kun kustannusarvio on laadittu yksikkökustannusmenetelmällä.

Dokumentoi tekemäsi selvitykset huolellisesti: säilytä tarjoukset, sähköpostit ja kuvakaappaukset sekä laadi muistio puhelimitse tehdyistä tiedusteluista. Laadi myös selvitys tehdyistä hankinnoista ja perustele valintasi. Dokumentoinnissa voi hyödyntää hintavertailulomaketta. Hintataso ei ole ainoa valintaperuste – päätökseen voivat vaikuttaa myös esimerkiksi toimitusvarmuus ja laatu.

Myös alle 3 000 euron hankintakustannusten on oltava kohtuullisia ja se on tarvittaessa pystyttävä perustelemaan.

Hintatason selvitykset ja mahdollinen kilpailutus tehdään yleensä jo rahoituksen hakuvaiheessa. Mikäli kilpailutusta ei ole voitu toteuttaa siinä vaiheessa, dokumentit on toimitettava maksuhakemuksen liitteenä.

PI-johtamiskoulu

Julkisten hankintojen perusperiaatteet

Pienhankinta

Tilaajavastuulaki koskee myös pienhankintoja, jos soveltamisalan rajat täyttyvät.

Tilaajavastuulain perusteella tilaajan on pyydettävä ennen vuokratyötä tai alihankintaa koskevan sopimuksen tekemistä sopimuspuolelta:

- selvitys ennakonperintä-, arvonlisävero- ja työnantajarekisteriin kuulumisesta
- kaupparekisteriote tai sitä vastaavat tiedot
- selvitys verovelasta
- todistukset työntekijöiden eläkevakuutuksen ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen maksamisesta sekä mahdollisen erääntyneen eläkevakuutusmaksuvelan maksusuunnitelmasta
- selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista
- selvitys työterveyshuollon järjestämisestä

Annettavat tiedot ja todistukset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia, mutta kertaalleen annettujen selvitysten perusteella voidaan tehdä uusia sopimuksia 12 kuukauden ajan ilman uusia selvityksiä ellei ole erityistä syytä epäillä olosuhteiden muuttuneen

Selvityksiä on säilytettävä kaksi vuotta!

PI-johtamiskoulu

Julkisten hankintojen peruseriaatteen

Kansalliset hankinnat

Kansallisista hankinnoista säädetään hankintalain III osassa – kansallisiin hankintoihin sovelletaan/voidaan soveltaa myös viittaussäännöksiin II osan EU-kynnysarvon ylittävien hankintojen sääntelyä

Erityispiirteitä:

1. Hankintailmoituksen julkaiseminen määräpaikassa (www.hankintailmoitukset.fi) ja määrämuodossa (kansalliselle hankintailmoitukselle tarkoitettu lomake)
2. Tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti ja laadittava siten, että sen perusteella voidaan antaa keskenään vertailukelpoisia tarjouksia
3. Hankintayksikön on pyydettävä toimittajia määräaikaan mennessä esittämään tarjouksensa
4. Hankintayksikön on suljettava pois (ennakolta määrättyjä) ehtoja vastaamattomat tarjoukset sekä tarjoajat, jotka eivät vastaa asetettuja soveltuvuusvaatimuksia
5. Hankintayksikkö voi pyytää tarjoajia tai ehdokkaita määräajassa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja
6. Tarjousten jättämiselle on varattava vähintään 30 päivää hankintailmoituksen lähettämispäivästä. Jos hankintayksikkö valitsee ne ehdokkaat, jotka voivat tehdä tarjouksen, osallistumishakemuksen jättämiselle varattava vähintään 30 päivää ja tarjouksen jättämiselle vähintään 22 päivää

Julkisten hankintojen peruseriaatteen

EU-hankinnat

EU-hankinnoista säädetään hankintalain II osassa.

Myös EU-hankintojen hankintailmoitukset julkaistaan www.hankintailmoitukset.fi -palvelussa vakiolomakkeita ja yhteistä viitenimistöä käyttäen.

Hankintayksikkö voi julkaista myös ennakkoilmoituksen seuraavien kuukausien aikana toteuttamastaan hankinnasta – vähintään 35 päivää ja enintään 12 kuukautta ennen hankintailmoituksen lähettämistä.

Ennen hankintamenettelyn aloittamista hankintayksikkö voi tehdä markkinakartoituksen hankinnan valmistelua varten ja antaa tietoa toimittajille tulevaa hankintaa koskevista suunnitelmistaan ja vaatimuksistaan.

Rajoitetussa menettelyssä, neuvottelumenettelyssä, kilpailullisessa neuvottelumenettelyssä, innovaatiokumppanuudessa ja dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisvaiheessa osallistumishakemuksen jättämiselle on varattava vähintään 30 päivää siitä päivästä, jona hankintailmoitus on lähetetty julkaistavaksi.

Avoimessa menettelyssä tarjousajan on oltava vähintään 35 päivää siitä päivästä, jona hankintailmoitus on lähetetty julkaistavaksi. Rajoitetussa menettelyssä tarjousajan on oltava vähintään 30 päivää.

Julkisten hankintojen perusperiaatteet

Menettelyt

Kansallisten hankintojen osalta säädetään seuraavasti:

HankL 11 luku 100 §:

Hankintayksikön on noudatettava hankinnan kilpailuttamisessa sellaista menettelyä, joka on **3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen periaatteiden mukainen**. Hankintayksikön on kuvattava käyttämänsä hankintamenettely hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Suorahankintoihin sovelletaan, mitä 40 ja 41 §:ssä säädetään.

HankL 1 luku 3 § 1 mom: Hankintayksikön on kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Julkisten hankintojen peruseriaatteen

Menettelyt

EU-hankintojen sääntelystä (HankL II osa 5 luku) on löydettävissä erilaisten hankintamenettelyjen täsmällisempiä kuvauksia:

Avoin menettely:

- Kaikki halukkaat toimittajat voivat tehdä tarjouksen, hankintayksikkö voi lähettää tarjouspyynnön soveliaiksi katsomilleen toimittajille tarjouspyynnön julkaisemisen jälkeen

Rajoitettu menettely:

- Kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua, hankintayksikkö valitsee riittävän määrän (5) ehdokkaita ennalta ilmoitettavien kriteerien perusteella

Neuvottelumenettely:

- Kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua, hankintayksikkö valitsee riittävän määrän (3) ehdokkaita ennalta ilmoitettavien kriteerien perusteella (vaadittavat ominaisuudet, vähimmäisvaatimukset, kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteet), jotka antavat neuvottelujen jälkeen lopulliset tarjouksensa.

Julkisten hankintojen perusperiaatteet

Menettelyt

Suorahankinta:

- Hankintayksikkö neuvottelee valitsemiensa toimittajien kanssa hankintasopimuksen ehdoista julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta
- Menettely voidaan valita mm. jos avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei ole saatu osallistumishakemuksia tai tarjouksia, vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan, hankinnan kohde on ainutlaatuinen taideteos tai vastaava, sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, hankittavat tavarat ovat julkisesti noteeratuilta markkinoilta hankittavissa, tavarat hankitaan erityisen edullisesti toimintaansa lopettavalta toimittajalta

Suorahankinta lisätilauksissa (3 vuoden määräajat):

- Hankintayksikkö voi tehdä suorahankinnan alkuperäiseltä toimittajalta lisätilauksena, jonka tarkoituksena on aiemman toimituksen tai laitteiston osittainen korvaaminen tai laajentaminen.
- Hankintayksikkö voi tehdä suorahankinnan myös, kun kyseessä on alkuperäisen toimittajan kanssa tehtävä uusi vastaava rakennusurakka- tai palveluhankintasopimus – edellytyksenä on, että alkuperäisessä hankintailmoituksessa on mainittu mahdollinen lisätilaus suorahankintana ja että tämän arvo on otettu huomioon alkuperäisen sopimuksen kokonaisarvoa laskettaessa

Julkisten hankintojen peruseräit

Eräitä näkökulmia

Ympäristövaikutukset

Hankintayksikkö voi pyytää ehdokkaalta tai tarjoajalta selvityksen rakennusurakan toteuttamisessa tai palvelun suorittamisessa toteutettavista ympäristövaikutusten hallintaa koskevista toimenpiteistä.

Laadunvarmistus

Hankintayksikkö voi pyytää ehdokkaalta tai tarjoajalta selvityksen laadunvarmistustoimenpiteistä.

Sosiaaliset näkökulmat

Sosiaaliin näkökulmiin perustuvat poissulkemisperusteet, esimerkiksi työoloja koskevat.

Hankintasopimusten varaaminen tarjoajille, joiden työntekijöistä on vammaisia tai muita heikommassa asemassa olevia työntekijöitä.

Pienten ja keskisuurten yritysten asema

Hankinnassa asetetut perusteettomasti ylivaativat vaatimukset tai määritelmät.

Innovaationäkökulmat

Innovaatioihin liittyvät erityisehdot, innovaatiokumppanuus.

Soveltuvuus- ja valintaperusteet

Soveltuvuutta koskevat vaatimukset

Hankintalaki 10 luku 83 §:

Hankintayksikkö voi asettaa ehdokkaiden tai tarjoajien rekisteröitymistä, taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä teknistä ja ammatillista pätevyyttä koskevia 84—86 §:ssä tarkoitettuja vaatimuksia.

Vaatimuksista on ilmoitettava hankintailmoituksessa. Vaatimusten tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja ne on suhteutettava hankinnan luonteeseen, käyttötarkoitukseen ja laajuuteen:

1. Selvitys oikeudesta harjoittaa ammatti- ja elinkeinotoimintaa
2. Taloudellinen ja rahoituksellinen tilanne
 - Hankintasopimuksen toteuttamiseen tarvittavat taloudelliset ja rahoitukselliset voimavarat
 - Vaatimus vähimmäisliikevaihdosta, omavaraisuusasteesta tai vastuuvakuutuksesta
 - Vaadittava liikevaihtotaso saa vain perustellusta syystä olla enemmän kuin kaksinkertainen verrattuna hankintasopimuksen ennakoituun arvoon
3. Tekninen suorituskky ja ammatillinen pätevyys
 - Tarvittavat henkilöstö- ja tekniset voimavarat, riittävästi kokemusta aiemmin toteutettujen sopimusten perusteella

Soveltuvuus- ja valintaperusteet

Kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous

Hankintalaki 11 luku 106 §:

Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous.

Kokonaistaloudellisesti edullisin on tarjous, joka on hankintayksikön kannalta hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras.

Hinta-laatusuhteen arvioinnissa käytettävien vertailuperusteiden tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja mahdollistaa tarjousten puolueeton arviointi.

Hinta-laatusuhdetta käytettäessä kustannustekijät voidaan ilmoittaa myös kiinteänä, jolloin tarjoajat kilpailevat ainoastaan laatuun liittyvillä perusteilla.

Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste sekä mahdolliset vertailuperusteet hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Huom. Kansallisissa hankinnoissa hankintayksikön ei tarvitse perustella, jos se käyttää kokonaistaloudellisuuden arvioinnissa ainoana kriteerinä halvinta hintaa – näin on EU-hankintojen osalta.

Soveltuvuus- ja valintaperusteet

Hinta

Hankinnan ennakoitu kokonaisarvo

Perusteena on käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa, ilmoittamishetken tai muun hankintamenettelyn alkamisajankohdan arvoon.

Jos hankinta toteutetaan samanaikaisesti erillisinä osina, kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon ennakoitua kokonaisarvoa laskettaessa.

Kielto pilkkoa hankintoja tai yhdistellä hankintoja keinotekoisesti

Hankintaa ei saa pilkkoa eriin tai laskea sen arvoa poikkeuksellisin menetelmin tämän lain säännösten soveltamisen välttämiseksi.

Tavarahankintaa tai palveluhankintaa ei myöskään saa liittää rakennusurakkaan tai hankintoja muutoin yhdistellä keinotekoisesti tämän lain säännösten soveltamisen välttämiseksi.

Tinkimiskielto

Hankintayksikkö ei saa antaa tarjoajille mahdollisuutta parantaa tai muuttaa tarjouksiaan niiden jättämisen jälkeen, eikä se saa itse järjestää samasta hankinnasta tarjousten tarkastuskierrosta.

Tarjousten tarkistuksia voidaan sen sijaan pyytää muuttuneiden olosuhteiden vuoksi.

Soveltuvuus- ja valintaperusteet

Laatu

Hinta-laatusuhteen laatuun liittyviä valintaperusteet voivat liittyä laadullisiin, yhteiskunnallisiin, ympäristö- ja sosiaalisiin näkökohtiin tai innovatiivisiin ominaisuuksiin.

Laatuperusteita ovat esimerkiksi:

- tekniset ansiot
- esteettiset ja toiminnalliset ominaisuudet
- esteettömyys
- kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävä suunnittelu
- käyttökustannukset
- kustannustehokkuus
- myynnin jälkeinen palvelu ja tekninen tuki
- huolto ja toimituspäivä
- toimitus- tai toteutusaika
- muut toimitusehdot
- toteutukseen osoitetun henkilöstön pätevyys ja kokemus
- toteutukseen osoitetun henkilöstön organisoituminen

Soveltuvuus- ja valintaperusteet

Laatu

Hinta-laatusuhteen vertailuperusteet on ilmoitettava hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai neuvottelukutsussa.

Vertailuperusteiden suhteellinen on yksilöitävä tai ilmaistava kohtuullisella vaihteluvälillä.

Vertailuperusteiden on liityttävä hankinnan kohteeseen (miltä tahansa osin ja missä tahansa hyödykkeen tai rakennusurakan elinkaaren vaiheessa).

Vertailuperusteet eivät saa antaa hankintayksikölle rajoittamatonta valinnanvapautta.

Vertailuperusteet eivät saa olla syrjiviä ja niiden on varmistettava todellinen kilpailun mahdollisuus.

Vertailuperusteet on asetettava siten, että tarjoaja pystyy todentamaan niihin perustuvat tiedot vertailua varten.

Epäselvissä tapauksissa hankintayksikön on tosiasiallisesti tarkistettava tarjoajien antamien tietojen ja näytön paikkansapitävyys.

Soveltuvuus- ja valintaperusteet

Poikkeuksellisen alhainen tarjous

Hankintayksikön on vaadittava tarjoajalta selvitys tarjouksen hinnoista tai kustannuksista, jos tarjous vaikuttaa poikkeuksellisen alhaiselta.

Hankintayksikkö voi hylätä hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden hinnaltaan tai kustannuksiltaan poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen, jos tarjoajan antama selvitys ja muu toimitettu näyttö ei tyydyttävästi selitä tarjottujen hintojen tai kustannusten alhaista tasoa.

Hankintayksikön on hylättävä tarjous, jos tarjouksen poikkeuksellisen alhainen hinta tai kustannukset johtuvat kotimaisen tai EU-lainsäädännön, työehtosopimusten tai kansainvälisten sopimusten ympäristö-, sosiaali- ja työoikeudellisten velvoitteiden laiminlyömisestä.

Huom. Ilman lainsäädännöllistä pakkoakin toimijan kannattaa varmistua poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen taustatekijöistä ja sellaisen hyväksyessään turvata oma asemansa maksuehdoilla ja vakuusjärjestelyillä.

Soveltuvuus- ja valintaperusteet

Pakolliset poissulkemisperusteet (kansallisissa hankinnoissa hankintayksikön harkintavalta)

Hankintalaki 10 luku 80 §:

Hankintayksikön on päätöksellään suljettava ehdokas tai tarjoaja tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos sen tiedossa on toimijan tai sen johtoon kuuluvan rikosrekisteristä ilmenevä lainvoimainen tuomio, jonka antamisesta on kulunut vähemmän kuin 5 vuotta, seuraavista (rikos)lajeista:

- lahjus- ja lahjontarikokset
- osallistuminen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan
- ihmiskaupparikokset
- vero-, eläkevakuutusmaksu- ja avustuspetosrikokset
- rahanpesurikokset
- terrorismirikokset
- työrikokset
- verojen ja sosiaaliturvamaksujen laiminlyönnit ellei maksuja ole suoritettu tai sitovasta maksujärjestelystä sovittu

Soveltuvuus- ja valintaperusteet

Harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet (kansallisissa hankinnoissa hankintayksikön harkintavalta)

Hankintalaki 10 luku 81 §:

Hankintayksikkö voi päätöksellään sulkea tarjouskilpailun ulkopuolelle ehdokkaan tai tarjoajan:

1. joka on konkurssissa, purettavana tai keskeyttänyt liiketoiminnan tai jonka velkoja on järjestelty lainsäädäntöön perustuvalla menettelyllä tai jonka osalta jokin edellä mainituista on vireillä
2. joka on toteennäytettävällä tavalla syylistynyt ammattitoiminnassaan luotettavuutensa kyseenalaistavalla tavalla virheisiin
3. joka on muutoin kuin lainvoimaisella tuomiolla toteennäytettävästi laiminlyönyt maksaa veroja tai sosiaaliturvamaksuja
4. joka on toteennäytettävästi rikkonut työoikeudellisia velvollisuuksiaan
5. joka on tehnyt toteennäytettävästi muiden toimittajien kanssa sopimuksia kilpailua vääristävällä tavalla
6. jonka aiemmissa suorituksissa on ollut merkittäviä puutteita tai jonka osallistuminen tai toiminta aiemmissa hankintamenettelyissä on sisältänyt olennaisesti väärin tietojen antamista, epäasiallista vaikuttamista hankintayksikön päätöksentekoon

Yhteenveto

Laajakaistahankkeen hankinnat on kilpailutettava

- Valitaan sopiva menettely hankkeen ennakoidun kokonaisarvon perusteella
- Harkitaan riittävällä huolellisuudella sekä kirjataan hankintaan soveltuvat ja vertailukelpoiset valintaperusteet
- Valitaan (yleensä) kokonaistaloudellisen edullisuuden arviointiin hinta-laatusuhteen arviointi
- Käytetään (yleensä) avointa menettelyä
- Pyritään aktiivisesti saamaan riittävä määrä tarjouksia, jotta varmistetaan kokonaistaloudellisesti edullisin hankinta

Varmistetaan laajakaistahankkeen onnistuminen osaltaan hankintamenettelyn keinoin:

- Käytetään ainakin isommissa hankinnoissa tarjoajien soveltuvuutta koskevia vaatimuksia, kuitenkin niin harkiten etteivät ne muodostu esteeksi riittävälle määrälle tarjouksia
- Edellytetään tarjoajilta kohtuullisessa määrin dokumentaatiota soveltuvuudesta jo tarjousvaiheessa (esimerkiksi tilaajavastuulain tiedonantovelvollisuuden täyttäminen on ammattimaisille toimijoille pääasiassa itsestään selvä ja vaivaton prosessi)

Kirjallinen menettely

- Mitä ei ole dokumentoitu, sitä ei ole olemassa!

PI-johtamiskoulu

Seuraava jakso 26.8.2025 klo 18 - 20

Käsitellään seuraavia aiheita

- Markkinoiden selvittäminen
- Tarjouspyynnön laadinta
- Toimenpiteet tarjouspyynnön julkaisemisen ja tarjousajan päättymisen välillä
 - Lisätietojen pyytäminen ja antaminen, tarjousten täsmentäminen
- Pisteytys- ja sopimusvaihe
 - Tarjousten vastaanottaminen ja avaaminen, myöhästyneet tarjoukset, kirjallinen tarjousvertailu
 - Hankintapäätöksen ilmoittaminen, tarjousten julkisuus
 - Sopimuksen tekeminen ja toimeenpano

Seuraavaa jaksoa varten mahdollisuus esittää ennakkokysymyksiä, sähköinen kysely tulee Annikalta vielä tämän viikon aikana!

Kiitos osallistumisesta, palataan asiaan!

Pauli Keränen, OTM, KTM
Toimitusjohtaja, Pellervo-Instituutti Oy

Yhteystiedot:
045 642 1223
pauli.keranen@pellervo.fi

